

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič & Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Druga italijanska ekspedicija na severni tečaj

Italija namerava skupno z Rusijo organizirati drugo polarno ekspedicijo, ki naj poišče ostanke Nobilevega zrakoplova — Ekspedicija bo krenila na pot začetkom maja

— Rim, 28. februarja. Italija pripravlja pomožno ekspedicijo na Franc-Jožetovo zemljo, s katero hoče ponoviti iskanje takozvane balonske skupine ponesrečenega Nobilevega poleta na severni tečaj. Kakor se izve, je bilo v razgovoru z vodjo Krasinove ekspedicije profesorjem Samojlovicem že dogovorjeno, da bo ta pomožna ekspedicija organizirana skupno z Rusi in da bo odšla v maju na pot. Sodelovala bodo tudi letala, in kakor se zadržuje, je tudi znameniti ruski letalec Čuhnovski že zagotovil svoje sodelovanje. Potrebni kapital za to ekspedicijo bo zbran iz zasebnih virov. Za enkrat še ni gotovo, ali se bo ekspedicije udeležil tudi general Nobile, vendar pa je skoraj upravičena domneva, da Nobile ne bo šel drugič v polarne kraje.

Dvolična politika Bolgarije

Zanimive informacije zagrebških «Novosti». — V Pirotu se pogaja Bolgarija za sporazum, v Ženevi pa podpira akcijo makedonskih vojaštev.

— Zagreb, 28. februarja. V zvezi s pogajanjem v Pirotu objavljajo današnje «Novosti» daljšo informacijo pod naslovom «Bolgari v Pirotu in Bolgari v Ženevi». List pravi med drugim: V trenutku, ko hočejo Madžari in Nemci sprožiti pred Društvom narodov vprašanje nacionalnih manjšin, poskušajo Bolgari spravi na dnevni red tudi vprašanje dozdavnih bolgarskih manjšin v Južni Srbiji. To najbolje ilustrira sestava bolgarske delegacije za Društvo narodov. Predsednik bolgarske delegacije je zunanji minister Atanasije Burav, člani delegacije pa so predsednik makedonske parlamentarne skupine v Narodnem sobranju in bivši predsednik makedonskega komiteja Karandžulov, poslanec in pristaš Ljapčevske skupine Grigorije Vasiljev ter bivši zunanji minister Kalfov. V Ženevo pa je poslala svojega zastopnika tudi makedonska revolucionarna organizacija sama in sicer dr. Konstantina Deniševa, ki je sorodnik člana bolgarske službene delegacije Grigorija Vasiljeva. Denišev ima nalogo pred

Društvom narodov podpreti spomenico, ki je bila poslana tajništvu Društva narodov. V tej spomenici se razlaga položaj manjšin v Makedoniji in zahteva posebna komisijska da bi na licu mesta proučila obstoječi položaj in stanje manjšin. Nadalje zahteva, naj se tem manjšinam v Makedoniji vrnejo vse šole in cerkve, ki so jih imele v času turškega gospodstva. Na koncu se v spomenici zahteva, naj se pod zaščito Društva narodov vrnejo domovi vsi begunci ter se jim zagotovijo osebnostna in premoženjska varnost. Ta spomenica in sestava bolgarske delegacije ne moreta ugodno vplivati na razvoj od naše strani zaželenih normalnih in prijateljskih odnosov z Bolgarijo. Na drugi strani, nadaljujejo «Novosti», tudi mislija generala Vikova ni primerna za pomirljivo akcijo, ker dela v prvi vrsti na to, da bi olajšal akcijo nezadovoljnih elementov na Bolgarskem, zlasti pa omogočil sodelovanje kosovskega nacionalnega komiteja z makedonskim komitejem pri splošni akciji proti Jugoslaviji.

Popoln sporazum med Poljsko in Rumunijo

Uradni komunike o razgovorih povodom bivanja rumunskega zunanjega ministra v Varšavi.

— Varšava, 28. februarja. Danes je bil objavljen naslednji komunike: Rumunski zunanji minister Mironescu je imel za časa svojega bivanja v Varšavi več razgovorov s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim ter je bil sprejet od predsednika republike maršala Piłsudskega in ministrskega predsednika Bartla. V razgovorih, ki so se ob teh prilikah vršili, se je razpravljalo v glav-

nem o vprašanjih, ki zadevajo obe državi ter je bil dosežen glede njih popoln sporazum. Samo po sebi je uveljavljeno, da so dali razgovori državnikov povod za izmenjavo misli o vprašanjih splošne politike, ki nastajajo iz interesov obeh zaveznikov držav. Tudi glede tega je bil dosežen popoln sporazum z ugotovitvijo, da je treba nadaljevati delo za konsolidacijo mira.

Italija, Društvo narodov in Locarno

Senzacionalen članek uglednega fašističnega voditelja. — Poudarjajo vpliv Društva narodov in locarnske politike.

— Rim, 28. febr. Veliko pozornost je vzbudil današnji uvodnik «Tribune» iz peresa znanega fašističnega člana vrhovnega fašističnega sveta D'Avancati, v katerem skuša dokazati, da so izgubili pakt Društva narodov, protivno pogodba in locarnske pogodbe zaradi angleške politike v Evropi vso veljavo. Fašistični voditelj jemlje nizozemsko objavo o tajnem vojaškem paktu med Francijo in Belgijo za povod, da daje Franciji, Belgiji in Angliji ostre lekcije. Francija razpolaga s tako ogromno armado in izbornim izšolanim generalnim štabom ter se na vseh straneh pripravlja na vojno. Treba si je samo poklicati v spomin, da je avstrijski ultimatum Srbiji imel za prvo posledico vpad Nemčije v nevtralno Srbijo. Danes Belgija ni več nevtralen, temveč zaveznica Francije. Pogodbe zveze se sklepajo v vedno večjem številu, tako da bi bilo na mestu, govoriti o paktu Društva narodov in locarnskih pogodbah. Vso odgovornost za to situacijo nalaga D'Avancati An-

gliji, kateri očita, da je s tajno angleško-francosko mornariško pogodbo zatajila locarnski duh. Po teh izjavah sklepa D'Avancati, da mora biti Italija za vsak primer pripravljena.

Konferenca mednarodnega urada za delo

— Beograd, 28. februarja. Za delegata na konferenci mednarodnega urada za delo v Ženevi, ki se bo sestal v početku marca in na kateri se bo razpravljalo o reviziji konvencije o osemurnem delavniku, o zaposlovanju otrok v industrijskih podjetjih in o konvenciji za izseljevanje in naseljevanje, je imenovan dr. Gjoka Čurčin. Na tej konferenci se bo predvsem zahtevalo, naj se sprejme v komisijo, ki razpravlja o konvenciji za izseljevanje in naseljevanje, tudi zastopnik naše države ali pa zastopnik kake druge države, ki je na tem prav tako zainteresirana kakor naša država.

Omejitev premeščanja učiteljev

— Beograd, 28. februarja. Prosvetno ministrstvo je izdalo vsem prosvetnim oddelkom nalog, da se med šolskim letom ne smejo premeščati učitelji niti kazenskim potom, niti na lastno prošnjo, ker je premeščanje med šolskim letom škodljivo za redni pouk.

Pogajanja z Madžarsko

— Beograd, 28. februarja. Med našo državo in Madžarsko se vrše pogajanja o izpolnitvi obveznosti, ki izvirajo iz mirovne pogodbe. Predvsem se dela na to, da bi Madžarska izpolnila svoje obveznosti glede razdelitve voznega parka bivših madžarskih železnice, ki ga je Madžarska na podlagi trianonske pogodbe dolžna izročiti naši državi. Komisija, ki se pogaja za izpolnitev teh obveznosti, ima izdelati načrt zakonov o ureditvi obeh razmer ter o prometu med obeh državama.

Anketa o odpiranju trgovin

— Beograd, 28. februarja. V soboto dne 2. marca se sestane v Zagrebu anketa za proučitev revizije uredbe o delavnem času ter uredbe o odpiranju in zapiranju obratov. Te ankete se bodo udeležili zastopniki vseh gospodarskih zbornic v državi. Beogradska trgovska zbornica bo poslala nanjo kot svojega delegata tajnika Svetislava Marodića in dva člana uprave. Tudi prihod ministra socialne politike dr. Drinkovića v Zagreb je v zvezi s to konferenco.

Posojilo zagrebške občine

Zagreb, 28. februarja. Kakor se zadržuje, bo na prihodnji seji občinskega odbora predložen med drugim tudi predlog, da namame zagrebška mestna občina posojilo 50 milijonov Din na najmanjše investicije. Posojilo bo najeto najbrže pri domačih denarnih zavodih, ki so že vsi obljubili svoje sodelovanje.

Vprašanje rentnega davka

— Beograd, 28. februarja. Včeraj se je vršila v Jadransko-Podunavski banki konferenca zastopnikov vseh bančnih združenj, na kateri se je razpravljalo o rentnem davku. Predstavnik bančnih združenj bodo sprejeli od finančnega ministra, ki mu bodo izročili svoje zahteve.

Krvava rodbinska drama v Taboru

Tabor, 28. februarja. Včeraj so našli petčlansko rodbinsko kamnoseškega mojstra Antona Chvatala iz Prčice umorjeno. Tragedito so odkrili Chvatalovi delavci, ki so našli vrata stanovanja zaprta, tako da so morali s silo vdreti v stanovanje. V kuhinji so našli na postelji tri otroke v starosti 4, 8 in 9 let, v stranski sobi pa oba zakonca v krvi. Dva otroka sta kazala še znake življenja, vendar ste med prevozom v bolnico umrli. V stanovanju so našli Chvatalovo pismo, v katerem sporoča, da odhaja prostovoljno iz življenja, ker ne more zbravati finančnih bremen.

Strahovit glad na Kitajskem

— Peking, 28. februarja. Angleški misijonar Raynsd poroča, da je v njegovem službenem področju v Mongoliji doslej umrlo nad en milijon ljudi od lakote, pol milijona se jih je razbežalo, dočim grozi izmed ostalega prebivalstva še dvema milijonoma smrti od gladi.

Trgovska pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo

Reichstag je sinoči po kratki debati odobril dodatek k nemško-jugoslovenski trgovski pogodbi.

— Berlin, 28. februarja. Reichstag je sinoči po zelo viharni debati ratificiral dodatek k nemško-jugoslovenski trgovski pogodbi. V debati so nemški nacionalci, agrarji in bavorski klerikalci najbolj kritizirali znižanje uvozne carine na koruzo, češ da je s tem ogroženo nemško poljedelstvo. Poljedelski mini-

ster dr. Friedrich je v odgovoru zavrnil očitke ter poudarjal, da je bila pogodba sklenjena v najtesnejšem sporazumu s poljedelskimi strokovnjaki in z zvezo poljedelskih društev. Z 250 glasovi proti 137 je Reichstag pozno zvečer pogodbo odobril.

Zanimivi poskusi z zračnimi vlaki

Garnitura treh letal, od katerih ima motor samo prvo. — Strokovnjaki se nadejajo ogromnega razmaha zračnega prometa.

— Cassel, 28. februarja. Tukajšnja tovarna letal Casseler Raaf & Katzensteinwerke je izvršila zelo zanimive letalske poskuse. V letalskih krogih že delj časa razmišljajo, ali se ne bi dalo v zračnem prometu uvedti nekaki zračni vlaki, ki bi slično kakor pri železnici imeli po več vozov in ki bi tako omogočila prevoz večjega števila potnikov. Zgradba velikih letal se je izkazala za neracionalno in predrago. Poskus, ki ga je izvršila omenjena tovarna, je obstojal v tem, da so večjemu potniškemu letalu z izredno močnimi motorji priključili dvoje letal brez motorjev. Ta garnitura, ki je predstavljala neke vrste ekspresni zračni vlak, se je nato dvignila

v zrak. Start se je izvršil brez vsakih težav. V letalih brez motorja je bil po en pomožni pilot, ki je na zavojih in pri drugih manevrih upravljal brezmotorno letalo. V višini 450 m so nato brezmotorna letala drugo za drugim odklopili, tako da so se sama v posebnem poletu spustila na tla. Oboje letal je pristalo brez težav. Poskus se je tako popolnoma posrečil. Letalski strokovnjaki bodo v bližnjih dneh, čim bo dopuščalo vreme, izvršili sličnih poskusov na daljši progi. Če se bo posrečil tudi ta, bodo začeli v Nemčiji na vseh zračnih progah uvajati slične zračne vlake. To bo v veliki meri pospešilo razvoj zračnega prometa.

Po toplem vremenu pohleven mraz

V območju ljubljanske železniške direkcije je promet že normalen, v območju zagrebške pa še znatno omejen. — Led na rekah se hitro taja.

Ljubljana, 28. februarja.

Po toplem južnem vremenu zadnje štiri dni je davi nastopilo znova mrzlo vreme. Temperatura je v Sloveniji znova padla pod ničlo, razen na Gorenjskem, kjer je bilo še tople. V Bohinjski Bistrici so imeli + 4 stopinje C. Tudi na Jesenicah, v Trzinu in Kamniku je bilo tople. V zapadnih, južnih, vzhodnih in severnih krajih Slovenije je temperatura varirala med — 1 C do — 5 C. Pončič je začel pihati mrzel sever, ki je prinesel v Slovenijo nov pohleven mraz. Na Krasu je začela pihati močna burja.

Položaj na železnici v Sloveniji je neizpremenjen. Plazovi se dopolne niso nikjer pojavili. Proge so vse očistene plazov ter se od včeraj vrši na glavni progi Ljubljana - Maribor reden promet po obeh tirih. Vlaki prihajajo v Ljubljano redno ali z neznatnimi zamudami. Nočni tržaški brzovlak je prispel v Ljubljano točno, dočim je imel dunajski 20 minut zamude. Tudi SOE iz Milana je prispel točno. OSE iz Beograda je davi imel tri ure, snočni beogradske brzovlaka 1 uro, jutranji pa 30 minut zamude.

Tovorni promet v območju ljubljanske železniške direkcije je normalen. V območju zagrebške direkcije je še vedno ukinjen ves promet na liški progi med postajama Plaski in Knin. Omejen je tovorni promet na progi Karlovac - Sušak - Reka, kakor tudi na progi Ogulin - Plaski. Na obeh progah sprejemajo za prevoz le življenske potrebščine, ambalaže za te, živino, premog in drva za kurjavo v vagonih tovornih ekspresnih in brzovoznih pošiljk vseh vrst blaga se sprejemajo le do najvišje teže 100 kg na en tovorni list. Tudi na ostalih progah zagrebške direkcije je tovorni promet še omejen.

Vodno stanje rek v ljubljanski oblasti je splošno normalno. Sava je davi pri Krškem dosegla 0, to je svoje normalno stanje. Ledene plošče so izginile tako na Savi, kakor tudi na Krki pri Krški vasi. Savinja še vedno narašča in je polna ledu. V bližini Rimskih Toplic se včeraj debele ledene plošče podirle nov lesen občinski most. Pri Laškem je led prelomil vodokaz ter ga odnesel tako, da je opazovanje vodnega stanja nemogoče. Savinja je narasla do 160 cm. Natadno stanje Savinje pri Laškem je + 30 cm, v času visokih voda pa doseže 3 m. Ljubljana je povsem normalna. Nevarnost poplav je danes odstranjena.

Narastajoča nevarnost poplav

— Beograd, 28. februarja. Danes je začelo z malimi izjemami po vsej državi snežiti in deževati. To je nevarnost poplav zelo povečalo, ker se je pričel snežiti hitreje. Merodajni krogi so zaradi tega ukinili vse potrebno, da se prepreči katastrofalne poplave. Vojni minister je odredil, da se odpošljejo na vsa ogrožena mesta posebne kombinirane čete, ki bodo tam, kjer je nevarnost največja, zgradile nasipe in druge varnostne naprave. Tak

oddelki so bili tekom današnjega dne poslani v okolico Broda, Jasenovca, Siska in Zagreba. Delajo bodo pod nadzorstvom vojaških strokovnjakov. Finančno ministrstvo je odobrilo izredne kredite. Sreski poglavarji so dobili nalog, da strogo zabranijo prebivalstvu prehod preko zamrzjenih rek, ker je nevarnost, da led popusti in se zgode nesreče.

Ledene gore na Dunavu

Bukarešta, 28. februarja. Pri železnih vratih je nastala skrajno kritična situacija. Ker se je začel led v gornjem toku Dunava precej naglo topiti, so se nakupile pri železnih vratih tako ogromne mase ledu, da ga ni mogoče razbiti. Ledene gore, ki so se nakupile pri železnih vratih, dosega do mestoma višino do 40 metrov.

Vreme

— Beograd, 28. februarja. Temperatura je od včeraj po vsej državi padla povprečno za 5 stopinj. V nekaterih severozapadnih delih države pada redak sneg. Povprečno se giblje temperatura okrog ničle. Železniški promet se je znatno izboljšal in prihajajo vlaki iz notranjosti države v Beograd redno brez večjih zamud.

Sporazum v Parizu?

— Berlin, 28. februarja. «Lokal-anzeiger» objavlja vest, ki se širi v praških političnih in finančnih krogih in po kateri se je dosegel sporazum med posameznimi skupinami v reparacijskem strokovnjakem odboru. Po tem sporazumu bi imela Nemčija na račun reparacij plačati vsega skupaj 25 do 30 milijard mark v 35 anuitetah.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2282.25, Berlin 13.5225, Bruselj 7.915, Budimpešta 9.935, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 8.011, London 276.53, Newyork 56.76 — 56.96 (56.86), Pariz 222.57, Praga 168.82 — 169.02 (168.72), Milan 297.30 — 299.20 (298.20).

Efekt: Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 125 den., Praliediona 990 den., Kreditni zavod 175 en., Strojne 68 zaklj., Vevče 120 den., Stavbna 50 den., Šešir 106 denar.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 801.10, Berlin 13.5225, Budimpešta 9.935, Milan 298.20, London 276.53, Newyork 56.86, Pariz 222.57, Praga 168.72, Curih 1095.6.

Efekt: Vojna škoda 427.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 78.10, Budimpešta 90.68, Berlin 123.40, Praga 15.395, Milan 27.225, Pariz 20.31, London 25.23, Newyork 519.97.

Tehnična srednja šola za povzdigo lončarstva

Keramična šola, osnovana na pobudo ravnatelja g. Reisnerja
Praktične vaje pod vodstvom učitelja Berana

Ljubljana, 28. februarja. Keramična šola je sestavni del Tehnične srednje šole. Ustanovljena je bila septembra l. 1925. na vzpodbudo ravnatelja g. Josipa Reisnerja. Urad za pospeševanje obrti je namreč imel v poslopiju Tehnične srednje šole delavnico, ki jo je uposabljal pri svojem stremeljenju, da dvigne lončarstvo v Sloveniji na višjo stopnjo. V to svrhu je imel uslužbenega učitelja g. Berana, ki je prirejal po raznih krajih tudi propagandna predavanja. Ko je ravnatelj gosp. Reisner uvidel, da so pravzaprav dni vsi pogoj za ustanovitev keramične šole, je zaprosil za ustanovitev keramične šole, je vendar pa pod pogojem, da ne bo obremenjevala državnega proračuna.

Kakor pri vseh ostalih strokovno-obrtnih šolah, tako je vodilo ravnateljstvo Tehnične srednje šole tudi pri ustanovitvi keramične šole načelo, da se naj otvori ta šola zato, ker nimamo dovolj dobrih in

jeva. Rudolf Šrajher in Rinaldo Cucato. Vsi ti so prejeli odhodno spričevalo, ki jim nadomestila dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (učno spričevalo oz. pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja obrti, ako so izpolnile splošne zakonite zahteve in se obenem izkaže enoletna uporaba kot pomočnik ozir. kot tovarniški delavec.

— Učenci so bržkone sami Ljubljanci? — sem vprašal ravnatelja g. Reisnerja.

— Da! Poleg njih imamo letos prvi tri učence z dežele, ki se šolajo na stroške oblastnega odbora.

Odšla sva v pritlične prostore, kjer me je g. ravnatelj po hodnikih odpeljal v delavnico. Našla sva v njej tri učence, od katerih je izjavil eden, da je iz Ribnice, po poklicu pekar, druga dva pa iz Komende, po poklicu lončarja.

— Kaj ste zaml dosedaj? je vprašal g. Reisner učenca iz Ribnice.

spetnih mojstrov te stroke. Mi imamo sicer pekarje in lončarje, nimamo pa dobrih keramičarjev, ki bi imeli smisel za umetniško obliko raznih posod in vaz, za dekorativno ornamentiko, skratka za vse panoge umetnosti, ki posegajo v njihovo stroko. Vsega tega jim navedni pekarji ne morejo dati, temveč jim je potrebna šola. Seveda jim je po dovršeni šoli potrebna praksa, ker jim da šola samo soliden teoretični in praktični temelj, ki jih usposablja, da se kasneje lahko razvijejo v čislane mojstre.

Učni načrt je izdelalo ravnateljstvo po učnem načrtu keramične šole v Bečynah na Češkem. Šola ima tri zaporedne letnike, v vsakem letniku po 50 učnih ur na teden. Za sprejem v prvi letnik se zahteva, da je učenec star 14 let in da je dojavil ljudsko šolo.

Na šoli poučujejo: učitelj g. Beran od Urada za pospeševanje obrti tehnično izvedbo predmetov, profesorji Tehnične srednje šole pa: Anton Gojmir Kos dekorativno risanje, Kralj ornamentalno modeliranje, Znidaršič umetniško oblikoslovje, Kremenšek fiziko, mineralogijo in kemijo, Volavšek slovenščino, spise in državnostanov, predmetna učitelja Jurković srbohrvaščino in Lenarčič računstvo, suplent Kline knjigo vodstvo.

Šola ima letos v vseh treh letnikih osem učencev. Za več kot 10 učencev tudi ni prostora, kar delajo vsi trije letniki v eni in isti delavnici. Lani so absolvirali šoli prvi absolventi. Stanko Hauptman, Mara Jera-

— Delati po kalupih iz Češkega ali drugod kahle za peč.

— Ali bi znali sami napraviti kalupe?

— Ne!

— Ali bi znali sami postaviti peč?

— Tudi ne!

— Vsega tega se boste naučili pri nas in še marsičesa drugega. Česa se učite sedaj?

— Izdelovati kalupe.

— Kaj sta pa vidva znala dosedaj?

— Kot lončarska pomočnika sva izdelovala posode, lonce, konjičke, petelinčke in drugo take igrice.

— Z okraski?

— Ne, čisto navadno.

— Kako, da sta spoznala, da je treba še kaj več znati?

— Lani smo razstavili na velosejmu svojo izdelke, a jih ljudje niso marali. Čeprav so bili naprodaj po 5 Din komad. Pač pa so vsi spraševali po izdelkih keramične šole, četudi je stal komad 40 Din.

— Ali ste izdelovali vse na roko?

— Da!

— Česa sta se že naučila pri nas?

— Izdelovati kalupe in delati okraske.

Oba lončarja sta pričela razkazovati posode, ki sta jih že sama izdelala. Bile so zelo lične, dasi zaenkrat še s prav preprostimi okraski. Lepo je bila izdelana posoda za mast. Oba lončarja sta z navdušenjem zatrjevala, da se jima do zadnjega o tako umetniškem izdelovanju še sanjalo ni. —k.

Tudi v Zasavju je zapihal jug

Konec zime. — Ponesrečeni smučar. — Valvazorjevi spomini na zime. — Plazovi.

Sv. Matija se je letos pošteno rehabilitiral. Vsa čast in slava mu! Ko bi bil ta vremenski prerok še med živimi, bi mu šlo po pravici, da bi ga postavili na univerzi za doktorja in profesorja vremenslovja, tako imenitno je zlomil tihk groznih in strupenih pošasti zimi. Kdo ve, čigava je večja zasluga, sv. Jurija, ki je rešil samo eno devico požrešnih zob razdivljane zmla ali pa letos sv. Matije, ki je rešil nevem koliko družin in dece smrznanih in drugih nadlog!

Edini, ki so se pričeli na Matijev dan khati, so naši zimski sportniki, ki imajo za svojega celovskega patrona sv. Morica, kakor je nedavno ugotovil »Slovenski Narod«. Ti se zdaj kremžijo, ker ni več prilike za smuko. Pa se kljub močnemu jugu tolažijo: »Nekaj centimetrov prišča na to podlago, pa bodo prišle zopet »dilece« v promet.

V nedeljo je napravila izlet na Bogenšperk v lititski okolici večja družba ljubljancov, Trbovljančanov, Smarčanov in Litijčanov. Kakor se seveda spodobi, so se pritahtili za sani smučarji, ki so eplavali za vprego po lužnem snegu.

Nazaj grede pa je šlo bliskovito po številnih ostrih serpentinah, kjer je »dilečarje« pošteno odnašalo. Na nekem ovinku se je enemu zataknila smuča v sneg, ki se je že močno prijel. Sportnika je vrglo v loku tako, da je prav pošteno sedel v sneg. Poškodovancu je nudil slučajno navzoči zdravnik prvo pomoč, nakar so ga odpeljali v Litijo, kjer je ležal, dokler si ni toliko opomogel, da se je lahko vrnil v Ljubljano. Letošnja sportna kronika menda ne bo več beležila sličnih nezd, ker poldejo smuči za — peč.

Ne bom ponavljal vseh nadlog letošnje zime. Saj smo že dosti napisali o vseh njenih strahotah. Take zime so seveda zelo redke in je zanimivo, kaj piše o nekdanjih takih ostrih in hudih zimah Valvazor. V tujakšnji okolici ne pomnijo ljudje že več desetletij, da bi postala kdaj Sava »gosta«, kakor se je to primerilo letos. Le-

dene plošče, ki jih je prinesla reka že z zornega toka seboj, so zajezile strugo pri Sponjem Logu, kjer so nagromadene ledenne plošče merile v visino celo več metrov in so napravile pri Strusovem brodu leden most. Nižje dol pri Renjah in Zagorju, pa je Sava povsem zamrznila in je prišlo ljudem kar prav, ker jim je narava zgradila most, katerega si vsa tamkajšnja okolica želi, že desetletja.

Take ostre zime, ko se je Sava »zgoštila«, pomni tudi Valvazor, ki omenja, da je običajno v tistem letu prenehala februarja vsa plova na reki. Zaradi velikih ledenih skladov, ki so se kopičili in butali v ladje, se splovavši niso upali več v sotesko, ki se začne pri Mošeniku poleg postaje Save (tam ima zdaj svoje žage g. Rotar iz Litije) in se vleče stisnjena struga do Radeč pri Zidanem mostu. Po Valvazorjevih sporočilih je trajala taka ovira le 5 do 6 dni, letos pa je valila Sava več tednov ledeno ploščo.

Odkar je pritisnil jug pa živi vse Zasavje v znamenju plazov. Cesta proti St. Juriju, ona skozi Paslek na Polšnik in vsa železniška proga je vedno zasuta in da ljudem neprestano dela, ko čistijo zatrpane poti. Časopisni dan za dnem poročajo, kolikrat in kjer je bila prešnja dan zatrpana in zasuta železniška proga med Ljubljano in smeri proti Celju. Največji snežni plaz se je menda porušil v Zasavju leta 1684, v februarju. Takrat je zdrvel ogromen snežni val istočasno z obeh strmih bregov, ki se bočita nad savsko strugo in so je zaril v strugo ter jo je popolnoma zaprl. Plaz je bil tako ogromen, da ga ni mogla niti deroča Sava odplaviti. Zato je Sava narasla na onem kraju v precejšnje jezero, dokler si ni izkopal ozkega prehoda. Nad vodnim tokom pa se je dvignil snežen most, ki je služil prebivalcem za — most.

Tako nam priča stara kronika. Menda ne bo tudi letošnje plazovje zgradilo sličnega mostu iz snega. Kljub pomankanju mostu v okolici Save si ga tam prav nič ne žele.

Neplačana srečka, ki je zadela 100.000 Din

Zanimiva razsodba državne razredne loterije. — Posesnik in trgovec Dreiss v Budisavi je dobil 100.000 Din na srečko, ki je ni plačal.

Iz Novega Sada poročajo o zanimivi razsodbi razredne loterije glede neke srečke, ki jo je banka poslala posestniku Dreissu, ne da bi jo ta naročil in ki je zadela 100 tisoč Din.

Svoječasno smo že poročali o čudnem naključju, da je srečka, ki jo je imel neki posestnik in je že ni plačal, zadela velik dobiček. Posesnik je seveda srečko pridržal in jo takoj plačal, ki je zadela; banka pa, ki ma je srečko poslala, je zahtevala dobiček zase.

Posesnik in trgovec z žitom v Budisavi, Peter Dreiss, je prejel meseca januarja in februarja zaporedoma dve srečki državne razredne loterije. Poslal mu jih je neki bančni zavod v Novem Sadu, ki se peča tudi s prodajo vrednostnih papirjev. Posesnik srečk ni naročil. Meseca januarja je dobil polovico, meseca februarja pa še ostalo polovico srečke.

Posesnik srečk ni vrnil bančnemu zavodu, in tudi plačal jih ni. Ena teh srečk, ki je imela številko 54.051, je zadela dne 5. februarja 300 Din. Pri glavnem žrebanju je ista srečka zadela glavni dobiček v znesku 200 tisoč Din tako, da je dobil Dreiss na polovico srečko 100.000 Din.

Ko je banka zvedela za velik dobiček srečke, ki jo je poslala posestniku, in ki še ni bila plačana, sploh ni hotela Dreissu o dobitku obvestiti, ker se je postavila na stališče, da ne pripada dobiček Dreissu, ker ta srečke še ni plačal, temveč prodajalcu srečke.

Posesnik Dreiss pa seveda ni bil istega mnenja. Izjavil je, da je z bančnim zavodom, ki mu je poslal srečko, v starih trgovskih zvezah in da mu banka dolguje večjo vsoto. Zato srečko tudi ni plačal, ker je mislil, da mu jo banka kreditira na račun dolga.

Razen tega se je posestnik Dreiss skliceval na pravila državne razredne loterije,

ki določajo, da pripada dobiček v vsakem slučaju le lastniku srečke, naj si ta srečko prilepi na ta ali oni način. Razen tega določajo pravila, da se smejo srečke prodajati le proti takojšnemu plačilu v gotovini. Če prodajalec izroči komu srečko na kredo ali pod drugimi pogoji, stori to na svoj riziko.

Posesnik Dreiss se ni dolgo prepinal z banko, temveč je poveril notarja v Novem Sadu dr. Branka Nikolića, naj denar, ki ga je srečka zadela, iztrija. Banka v Novem Sadu dobitka ni hotela izplačati. Navedla je razne vzroke in dala notarju pismeno izjavo, zakaj dobitka ne more izplačati. Dreiss tudi sedaj ni mnogo premišljeval, temveč se je takoj napotil v Beograd s potrdilom, ki ga je dobil od banke, ki mu dobitka ni hotela izplačati in pa s srečko, čije srečen lastnik je bil. V Beogradu se je napotil naravnost na direkcijo državne razredne loterije. Direkcija ga je zabilala in po kratkem posvetovanju mu je priznala lastništvo srečke in mu takoj izplačala dobiček 100.000 Din.

Ravnatelj državne razredne loterije, dr. Manok je ob tej priliki zopet poudaril, da se dobitki srečk, ki so zadela, izplačujejo le lastniku srečke. Kako je lastnik prišel do srečk, ne zanima razredne loterije. Če jo je na primer ukradel, ga pravi lastnik lahko toži, toda razredna loterija sme izplačati dobitke le trenutnemu lastniku. Kdor predloži srečko, ki je bila izžrebana in je zadela, se mu dobitki izplača.

Tako so povedali Dreissu v direkciji državne loterije in mu izplačali 100 novih tisočdinarskih bankovcev, s katerimi se je posestnik vesel in zadovoljen vrnil domov. S tem pa seveda zadržava še ni končana za novosadsko banko, ki je srečko poslala. Ta namerava baje tožiti Dreissa in zahtevati, naj izroči dobiček nji.

Nebo v marcu

Solnce se v marcu zelo hitro vrača proti nebesnemu ekvatorju. Jutri opoldne bo 7°40' pod ekvatorjem. 31. marca opoldne pa samo še 4°04' nad njim. Tudi dan hitro narašča. 1. marca izhaja solnce ob 5.35 in zahaja ob 17.36. Dan traja 10 ur 58 minut. Konec marca vzhaja solnce ob 5.35 in zahaja ob 18.22 tako, da traja dan 12 ur 47 minut. V marcu se torej dan podaljša za pet dni dve uri. 21. marca ob 3.35 preide solnce v znamenje Ovn in s tem nastane astronomična pomlad. Solnce stoji v znamenju Ovnja je pa samo rečeno, kaj to ne odgovarja resnici. V pravih časih, ko je bil kolektor zasnovan na gibanju solnca med sozvezdji, kakor je še zdaj, je solnce ob pomladnem ekvinokciju res stopilo v sozvezdje Ovnja. Ščasoma se je pa lega zemeljske ose glede na pot zemlje okrog solnca izpremenila in tako se je zgodilo, da ima solnce ob pomladnem ekvinokciju še daleč do sozvezdja Ovnja.

Luna se začelom marca odnaka od nebesnega ekvatorja in doseže najvišjo lego pod njim 5. marca. Potem se vrača proti ekvatorju in ga prekorači 12. marca. Najvišjo lego nad njim doseže 19. marca. In na povratku ga znova prekorači 25. marca. Lumine faze bodo: zadnji krajec 3. marca

ob 12.9, mlaj 11. marca ob 9.37, prvi krajec 18. marca ob 8.41 in polna luna 25. marca ob 8.46. Po takozvanem pomladnem ščipu se ravna datum Velike noči in vseh premičnih praznikov. Velikonočna nedelja je prva nedelja, ki sledi polni luni po pomladnem ekvinokciju. Letos bomo imeli Velikonočo zgodaj.

Planeti: Merkur: se v naših krajih v marcu težko vidi.

Mars je v sozvezdju Dvojčkov in se vidi zvečer. Zdjaj je zelo oddaljen od zemlje in z manjšim daljnogledom se ne vidi. Zahaja okrog 8. zjutraj. 18. marca zvečer bo blizu Marsa luna. Ta nebesni pojav lahko opazujemo tudi s prostim očesom. V krajih okrog severnega tečaja bo luna zakrivala planet.

Jupiter je v sozvezdju Ovnja in se še vedno vidi na večernem nebu, toda zahaja že zgodaj. 14. marca se približa Jupitru luna, ki bo lužno od planeta. Severno od njega bo pa Venera. To bo zelo zanimiv nebesni pojav, ki se bo videl tudi s prostim očesom. V Južni Ameriki bodo videli celo, kako luna zakriva Jupitera.

Venera je v sozvezdju Rib, pozneje pa v sozvezdju Ovnja in je najsvetlejši objekt večernega neba. 28. marca bo Venera najsvetlejša. Zdjaj se vidi zelo »epo« tudi z manjšim daljnogledom. Opazujemo o najlažje takoj po solnčnem zahodu. Če je ne-

bo jasno. 19. marca zvečer se približa Venera stalnici 15 v sozvezdju Ovnja, ki je zvezda 6. zvezdne velikosti.

Saturn je v sozvezdju Strelca in se vidi v drugi polovici noči, ker vzhaja okrog 2. zjutraj.

Uran se zdaj ne vidi, ker je približno solnca, s katerimi bo 28. marca v konjunkciji.

Neptun je v sozvezdju Leva in se vidi samo z večjim daljnogledom.

Legat zvezdnega firmamenta začetkom marca ob 22. sred. marca ob 21 in koncem marca ob 20; na severovzhodu vzhaja Lira, dalje proti vzhodu Herkules in Kruha, nad njima Bootes, na jugovzhodu stoji Devica, Čaka in Gavran, na jugu se razprostira tik nad obzorjem veliko sozvezdje Hydre, nad njim je Lev, zenitu se pa približuje Veliki voz, na jugozahodu se tišči obzorja Veliki pes, nad njim sta Rak in Dvojčki, na zahodu tik nad obzorjem stoji Orion in Bika, na severozahodu sta Kočija in Perzeus, tik nad obzorjem pa Kasiopea, na severu se vidi Zaphus in Zmaj.

Beleznica

Koledar.

Danes: Četrtek, 28. februarja 1929: ka-

točnici: 15. februarja.

Današnje prireditve.

Drama: »Utoplenca«.

Kino Matice: »Rdeči vihar«.

Kino Ideal: »Na daljnem oceanu«.

Dežurne lekarne.

Danes: Leustek, Resljeva cesta, Bohine, Rimska cesta.

Tragična smrt ravnatelja Sarka

Ze včeraj smo na kratko poročali, da je v Brucku ob Muri nenadoma umrl podravnatelj Kreditnega zavoda g. Rudolf Sark. Poganil si je kroglo v glavo in je bil takoj mrtev. Našla ga je orožniška patrulja mrtvega v gozdu pri Brucku. V smrt ga je gnala neodoljiva bolezen. Bolehal je že 2 leti na želodcu in ker so postajale bolezni neznosne, se je te dni odločil konsultirati več avstrijskih specializistov. Preteklo sredo opoldne se je odpeljal v Avstrijo. Konsultiral je več zdravnikov, toda diagnoza vseh je bila zanj porazna. Dognali so, da bolega na želodčnem raknu. Videč, da ni rešitve, je Sark obupal nad življenjem in si poganil kroglo v glavo. Truplo pokojnega prepeljejo v Ljubljano.

Pokopni je bil rojen leta 1886 v Ljubljani, kjer je bil tudi maturant. Na Dunaju je kasneje absovirati abiturijentski tečaj in l. 1910 je vstopil kot uradnik pri podružnici avstrijskega Kreditnega zavoda. Leta 1914 je moral k vojakom, ob prevratu je se pa vrnil v Ljubljano, kjer je zopet prevzel mesto v novoustanovljenem Kreditnem zavodu, bivši podružnici avstrijskega Kreditnega zavoda. Pred leti je bil imenovan za podravnatelja zavoda.

Rudolf Sark je bil simpatičen in značajan mož, priljubljen v družbi in kondicijanten tovariš. Udeleževal se je pri raznih društvi, bil je navdušen športnik in kot tak član SK Ilirije, kjer je tudi več let sodeloval v odboru. Njegova tragična smrt je vzbudila splošno sočutje in presenetila je vse, ki so ga poznali. Zapustil je soprogo go. Mimi Sarkovo, lastnico uglednega modnega salona in šest let staro hčerko. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20.

Četrtek, 28. Utoplenca. B.

Petek, 1. marca zaprto.

Sobota, 2. ob 16. Kraljevič Junaček, mladinska predstava pri sniz. cenah. Izen.

ob 21. Vdova Rožinka. Ljudska predstava pri sniz. cenah. Izen.

Nedelja, 3. ob 15. Danes bomo tiči. Ljud. pred. pri sniz. cenah. Izen.

ob 20. Utoplenca. Ljud. pred. pri sniz. cenah. Izen.

Ponedeljek, 4. zaprto.

Torek, 5. Dantonova smrt, premiera. Premier-akt aboma.

Opera.

Začetek ob pol 20.

Četrtek, 28. zaprto.

Petek, 1. Bag iz saraja. Rod B.

Sobota, 2. marca: Pri troh mladostnik. Ljudska predstava pri sniz. cenah. Izen.

Nedelja, 3. ob 16. Bocconio. Ljud. pred. pri sniz. cenah. Izen.

ob 20. Kraljevič Junaček. Ljudska predstava pri sniz. cenah. Izen.

Ponedeljek, 4. zaprto.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Sobota, 2. marca: »Bunbury«. Gostovanje v Novem mestu.

Nedelja, 3. marca: »Svetnik«.

Spremembe repertoarja. Abonenti reda B opozarjamo, da imajo v petek, dne 1. marca oporno predstavo »Bag iz saraja«. Opero »Oedip rex« — iz komične opere: dobe kasneje.

Sobota je nedelja v dram. V soboto popoldne ob štirih otroška igra »Kraljevič Junaček« pri izredno mišljanih cenah. Zvečer ob devetih zabavnih in predivnih Golarjeve veseloigre »Vdova Rožinka«. V nedeljo popoldne ob 3. Neustoy-jeva zabavna komedija »Danes bomo tiči«, zvečer ob osmih pa veseloigra istega avtorja »Utoplenca«, ki zadnje tedne pri polni blisk zabava ljubljansko gledališko občinstvo.

Poleg Goethehevega »Fausta« je Büchnerjeva drama »Dantonova smrt« eno največjih del, katere vzporedi letos naša drama. — Delo stavi na oder, režiserja in scenografa in pa na igralce največje zahteve, katerim so bili kos le največji odri. Dantonu kreira pri nas g. Levar, Robespieru g. Rozgov. St. Justa s Strbinškim. V množicah, ki nastopajo skoraj v polovici vseh slik, je zaposlen ves ostali personel. Premiera se bo vršila v torek, dne 5. marca.

Naši dolgovi Franciji

Ako bi morali plačevati dolgove Franciji v zlatu, bi se naš državni proračun obremenil za stotine milijonov

V beograjski »Politik« je dr. M. Stojadinović objavil te dni svoja razmisletja o srbskih predvojnih dolgovih, o katerih smatrajo francoski lastniki papirjev, da se imajo plačati v zlatu in ne v papirnatih frankih. Tudi francoska vlada je tega mnenja. Ako bi Jugoslavija ne mogla izvršiti te svoje obveznosti, naj bi se po mnenju merodajnih francoskih krogov sporazumela z lastniki teh papirjev. Ze leta 1898 se je osnoval v Franciji poseben odbor za obrambo pravic lastnikov srbskih državnih papirjev. Število lastnikov srbskih papirjev se je tedaj cenilo na 100.000. Zahteve po plačilu dolgov v zlatu je prejela beograjska vlada že mnogo pred osnovenjem tega odbora. Ze l. 1925 je francoska vlada zahtevala, naj se dolgovi plačajo v zlatu in ta zahteva se je pozneje neprestano ponavljala ter pričela postajati zelo energična v jeseni istega leta. Sporedno z zahtevami francoske vlade in protesti francoskih lastnikov obveznic so se pričeli potajevati v posameznih francoskih listih članki, katerih vsebina ni bila pisana v prijateljskem tonu.

To vprašanje je postalo zlasti akutno v času podpisovanja francosko-jugoslovenskega prijateljskega pakta. V novembru l. 1927 je ob podpisu tega pakta zunanji minister dr. Marinković izjavil v imenu naše vlade, da se bo vprašanje srbskih predvojnih dolgov obravnavalo pri mednarodnem sodišču v Haagu. Obenem je poudaril, da proces ni brezpogojno potreben, ker bi se mogla poiskati poravnava direktno z lastniki obveznic. Zadeva je vendar došla pred mednarodno sodišče v novembru l. 1928. Zastopniki naše države so sodišču predložili spomenico, ki ga poziva, naj sklene, da je »francoska teza brez podlage«. Razprava v Haagu je bila odgojena do junija t. l. Ta odgoditev rešitve vprašanja, ki se vleče že štiri leta, je povzročila, da so se pojavili ponovni glasovi za sporazum brez procesa, ker odgovarja prijateljskim in zaveznikičkim odnosom bolje sporazum kakor proces.

Spor obstoja za naslednja srbska državna posojila v prvotni nominalni vrednosti:

4% iz l. 1895 v znesku 355.292.000 frankov, 5% iz l. 1902 60.000.000 frankov, 4½% iz l. 1906 95.000.000 frankov, 4½% iz l. 1909 150.000.000, 5% iz l. 1913 250.000.000 frankov, skupaj 910.792.000 frankov. Njihova sedanja višina po dostej izvršenih amortizacijah znaša 760.620.000 frankov. Če bi se ti dolgovi plačevali v papirnatih frankih, bi znašala letna anuiteta 88.000.000 Din. Francoska zahteva pa stremi za tem, da bi se ta vsota, ako ne že takoj pa vsaj v teku gotovih povisala na petkratni znesek, t. l. na 440.000.000 Din na leto. Razpravljati je torej treba o razliki zadnjih dveh števil.

Pri vojnem posojilu gre za razliko med 3.800.000,00 in 19.000.000,000 dinarjev. Pri predvojnem dolgu gre za to, lai bomo priznali kot kapital dolga 1.680.000.000 ali 8.400.000.000 Din. Glede na kapital gre za milijarde, glede na letno izplačevanje pa za stotine milijonov, in sicer pri državnem proračunu, čegar letna pozicija za izplačevanje državnih dolgov se je dvignila od 96.000.000 Din v l. 1919 na 868.000.000 Din v l. 1929, torej na deseterkrat večji znesek. Zato je ureditev dolgov v Franciji ogromnega pomena za naše državne finance.

Szekula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

In brepenče sem razprostrl roke, da bi jo objel. Dečka sta prestrašeno zakričala.

Ne spominjam se več dobro, kaj se je zgodilo po tem. Govoril sem tako hitro in prepričevalno, da so vsi strmeli in molčali. Spočetka so me pustili govoriti misleč, da hočem kot nov suženj pozdraviti mlado gospo. Pa tudi to je bilo čudno početje, zlasti med pojedino, ko bi bil moral prinesiti na mizo močnatno jed. Toda to bi mi bili še oprostili, ker niso razumeli niti besedice tega, kar sem govoril. Mislili so, da govorim Rimljanom nerazumljivo narečje Quadvor. Sebe ko sem prešel na latinščino in rabil večkrat zapored izraz »amare«, »uxor« in »matrimonium«, je nastalo splošno ogorčenje.

— To je nečuvstvo!

— Ta norec trdi, da je naša Frontina njegova žena!

— Prisegala sta si večno zvestobo! Poveljnik kohorte se je krohotal. Centurio je segel po meču, ki ga niti pri jedi ni odložil.

— Ta človek je nevaren norec! Meša se mu!

— Zvezati bi ga morali!

— V mrzlo vodo z njim!

— Morda je pa pijan.

Najbolj je kričala stara matrona. Iz oči so ji švigale iskre. Kar tresla se je od jeze.

— Zakaj ga pustite stati tu? Hej, Cario, Hegio, Stalagme! Kje ste? Pri- mite in zvezite ga! Proč z njim! Saj vidite, da je zblaznel. Nagobčnik mu je treba nataktni. Odvedite ga.

Šest sužnjev je planilo name. V hipu sem imel noge in roke zvezane. Zdelo se mi je, da so me tudi pošteno nabunkali. Opotekel sem se in padel. Videl sem samo, kako si je Frontina vsa prestrašena zakrila obraz z rokami.

— V ječo z njim, zaprite ga! — je kričala Publia. — Nai se prespi in iz-

trezni, potem se pa že pomeniva. Pred sodišče ga postavim. Z razbeljenim železom ga bodo naučili dostojnosti. Bo že čutil, kako poljubljajo »laminee ardentese«!

Odvedli so me. Na svežem zraku sem si nekoliko opomogel. V ječi sem se pa kmalu zavedel. Dali so mi do- volj časa, da sem lahko razmišljal in obžaloval svoje dejanje.

Dva dni ni bilo nikogar k meni. Vsak večer so mi porinili na železnem drogu skozi mrežo malo jedi, kakor stekleni psu. Tako sem se kmalu iz- treznil.

Kruta usoda se je neusmiljeno igra- la z menoj. Frontina je bila res čudo- vito podobna moji ženi. Toda kaj je bilo na tem? Koliko obrazov sem vi- del v Aquincu, ki so me spominjali na moje bivše znanke v Budimpešti!

Zivljenje ni nič drugega, nego po- navljanje izprememb. Narava je raz- meroma enostavna in dela s primitiv-nimi sredstvi. Nenpresto uničuje in znova ustvarja samo sebe. Listi span- skega bezga, ki raste pod oknom moje ječe, so prav taki, kakršni zelene v mestnem parku v Varošljetu. Svet se ni prav nič izpremenil.

Koliko žensk je živelo na svetu od Adama in Eve, ki so bile podobne Margiti Jamborovi! Slučajno sem na- šel tu v Aquincu staroveško podobo svoje žene. In bil sem tako neumen in naiven, da sem videl v nji družico svojega življenja.

Podobni sta si res čudovito. Mor- da so tudi odtisli njunih prstov enaki, morda imata celo enake možgane. Lahko si mislim, kako je bila Frontina presenečena, ko sem trdil, da sva si prisegla pred oltarjem večno zvesto- bo. Odlično rimsko damo sem osra- motil v pričo gostov.

Ta staroveška dama mi je pa bila v resnici povsem tuja, kakor bi mi bi- la Margita Jamborova, da se nisem slučajno seznanil in poročil z njo. V ječi sem že lahko trezno prevdaril vse, kar se je bilo zgodilo.

Usoda me je bila zanesla daleč na- zaj v stari vek. To je sicer neverjetno,

a vendar resnično. Sem tu in sam vi- dim vse, kar se dogaja. Toda to, kar se je z menoj zgodilo, je bilo posledica — ene samohipnoze. V globoki ome- dlevici sem letel nad časovnim brez- nom čela tisočletja nazaj v preteklost. Toda ta sugestija ni mogla vplivati tu- di na mojo ženo. Ona je ta čas mirno srebrala pomodansko črno kavo v dru- žbi svojega bratranca Petra Dobozija. Morda sta me že opetovano iskala v razvalinah Aquinca. Morda sta že ob- vestila policijo, da sem brez sledu iz- ginil.

Toda za menoj moja žena ni prišla in tudi ni mogla priti. Kaj takega se je moglo pripetiti samo enkrat, odkar stoji svet. In baš mene je izbrala usoda za pot v davno preteklost. Sicer pa tega izleta nisem bil nič kaj vesel. Ča- kala me je grozna kazen »laminee ar- dentes«.

Kaj je to, laminee ardentese? To je tako strašna kazen, da si jo človek težko misli. Nagaja sužnja polože na razbeljene železne plošče ali pa mora bos plesati po njih. Marsikdo podleže groznim mukam. Če pa ostane živ, tr- pi cele tedne strahotne bolečine, pred- no se mu rane zacelijo.

Drugi dan so se odprla vrata moje ječe. Na pragu se je režal Stalagme. Spremljali so ga sužnji z vrvmi.

— Hej, Viduare, podi ven!

— Kaj pa je?

— Malo bičali te bomo.

— Mene bičati?

— Da. Matrona se te je usmili- la. Odpustila ti je kazen z razbeljenim železom.

Kakor stroj sem se dal odvesti v ergastolo. Sužnji so že stali v vrstah, da vidijo, kako me bodo bičali.

V Stalagmovih rokah je že žvižgal bič. Krčevito sem stisnil ustnice. Niti opazil nisem, da ne sedi na visokem sodnem stolu pod arkadami stara ma- trona, marveč plemenita Frontina. Njen glas je zvenel prijetno, ko me je poklicala:

— Viduare!

Kupujte „Zvezdanko“!

Najbogatejši možje na Čehoslovaškem

Najbogatejši mož na Čehoslovaškem je baron Rotschild, čigar premoženje cenijo na 3 milijarde Kč. — Tomaš Bata je v se- znamu finančnih magnitov med zadnjimi.

Odgovoriti na vprašanje, kdo je naj- bogatejši mož na Čehoslovaškem, ni tako lahko, kakor bi kdo mislil. Za bo- gastvo ni nobenega zanesljivega me- rila, kajti davčne prijave, po katerih bi se najlažje ugotovilo premoženje, so tajne. Pa tudi z davčnimi prijavami bi- se ne dalo dognati, koliko ima ta ali oni premoženja, kajti imovinska podla- ga in dohodki od nje sta dva zelo raz- lična pojma in zelo lahko se zgodi, da ogromno imetje ne prinaša skoro nič, nasprotno se pa da z razmeroma ma- lim denarijem mnogo zaslužiti. Ta da- vek je odločilna dohodnina. Zlasti ce- nitev industrijskega imetja je zelo re- lativna. Podjetje, ki dobro uspeva in ima sijajne izgleda, ima tudi pri ena- kem obsegu popolnoma drugačno vred- nost nego podjetje, ki se mora boriti s težkočami.

Ne preostaja torej drugega, nego ceniti bogastvo največjih čehoslova- škikh kapitalistov po nekaterih objek- tivnih znakih. Če se držimo te poti, se zdi, da zavzema med čehoslovaškimi finančnimi magnati prvo mesto bivši baron Rotschild, kateremu pripada po- lovica znanih Vitkovskiških tovarn. To podjetje je bilo ob stoletnici obstoja cenjeno približno na 5—6 milijard Kč. Polovica znaša torej 2,5 do 3 milijarde in to je osebno premoženje čehoslova- škega Rotschilda. Poleg tega so pa Vi- tkovice interesirane na mnogih drugih podjetjih. Rotschild sam ima pa še dru- go premoženje tako, da lahko mirno rečemo, da znaša njegovo imetje 3 mi- lijarde Kč.

Na drugem mestu je rodbina Petsch- kova. Tu je pa zelo težko ugotoviti imovinske razmere, kajti Petschkovo premoženje ni tako očitno, kakor Rotschildovo. Praški bančni zavod je last cele rodbine in samo rodbina ve-

koliko odpade na poedinega člana. Po- leg udeležbe pri treh bankah ima rod- bina Petschek večino delnic severo- čeških premogovnikov, papirnic in te- kstilnih tovarn. Rodbino kot eno naj- bogatejših na Čehoslovaškem pred- stavljata dva brata, prvi ima svoj ka- pital naložen na Čehoslovaškem, dru- gi pa večinoma v inozemstvu, zlasti v Nemčiji in Gornji Šleziji. To sta drugi in tretji najbogatejši mož na Čehoslo- vaškem.

Cetrto mesto zavzema Adolf Schwarzenberg, ki ima ogromna po- sestva, 10 pivovar, ogromen koncern lesne industrije in večino delnic neka- terih industrijskih podjetij. Sladkorne tovarne je prodal l. 1922 zelo ugodno.

Te bi bili štirje najbogatejši možje Čehoslovaške. Težko je reči, kdo jim sledi po vrsti. Zelo bogata je rodbina Schicht na Ustli, ki je udeležena na znanem koncernu umetnih maščob, v katerem reprezentira zdaj z Jürgenom in Van Berghom evropski trust, obenem je pa največji fabrikant čokolade v Nemčiji. Ta rodbina drži v svojih ro- kah tudi znani koncern Elida, ki ima podružnice v mnogih drugih državah. Med zelo bogate možje na Čehoslo- vaškem spada tudi Tomaš Bata, ki ima ogromno tovarno za izdelovanje čev- ljev, obstoječo iz 33 poslopij. Tovarna in nešteto prodajalnih vseh večjih mestih Evrope predstavlja velik kapi- tal, ki je osredotočen v enih rokah, kar je pri tako velikih industrijskih podjet- jih zelo redek primer.

Pravi vzrok

Anglež: Zakaj je v vaši deželi toliko razporok?

Američan: Zato, ker je število porok tako veliko.

DUNAJSKI VELESEJEM

10.-16. III. 1929 (Rotunda do 17. III.)

Posebne prireditve:

Mednarodna

razstava avtomobilov in motornih koles — Tehniške novosti in iznajdbe — Semen- je cestne železnice — Semenja za premog — Razstava umetnih avil — Salon dunajske kuhovinarne mode — Razstava za šivila in branila — Vzorčni semenj poljedelstva in gozdarstva

Avstrijska razstava pitane živine (15.—17. marca 1929)

Brez vizuma! S seljsko izkaznico in potnim listom prost prestop meje Ogrski prehodni vi- zam se ob pokazanju seljske izkaznice dobi na mej.

Precejšnje olajšave vozne na Jugoslov., ogr- skih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu

Pojasnila vseh vrst ter seljske izkaznice (po Din 40.—) pri WIENERMESSE — A. G. Wien, VII. ter med trajanjem Lipskega pomladanske- ga sejma pri poslovalnici v Lipskem, Oesterr.

Messhaus in pri vseh častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31. Zveza za turški promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1.

311 • Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hagoo Hibler, Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani krepiča oslabele, malo- krvne, odrasle in otroke. 102/7 Nastop takoj. 341

Kože divjačine

kupujem. L. Roth, Mešni trg 9. 26-L

Strojepisni pouk,

učna ura 4 Din. Večerni in dnev- ni tečaj za začetnike in izve- banoe. Christofor učni zavod, Do- mobrantska cesta 7/1 397

Vdovec išče stanovanje

obstoječe iz sobe in kuhinje. Do- četni je vpoklen mestni uslužbe- nec brez otrok. Ponudbe na upra- vo našega lista pod »Vdovec«/400.

Zastopstvo

dobro, za Banat, Srbijo in Mac- donijo bi prevzela moderno or- ganizirana agent. firma s sedežem Beograd-Skopje. Ponudbe nabo- vit na Skopje, poštni predal 92. 373

Vinograd

v dobrem stanju, z gozdom in ko- šnjjo, 5 minut od postaje Rajhen- burg, ob cesti, pripraven za vpo- kojenca ali rotnodolca, napredaj pod najugodnejšimi pogoji. Velika zidana klet se lahko s malimi stroški preuredi za stanovanje, ker je kamen in pesek na mestu. Kukovič, posestnik na Rožnem, pošta Blanca. 482

Učenko

s primerno šolsko izobrazbo spre- jemam v trgovino s mešanim bla- gom. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na trdnico Sofija Lilek, pošta Ribnik, Hrvatsko. 401

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posred- nik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarira- nega blaga in vse informacije brezplačno 761

OTVORITVENO
NAZNANILO

S tem si uoizam p. n. občinstvu vjudno na- znaniti, da sem izstopil iz tvrdke »Elite« kon- fekcija — družba s o. z. Ljubljana, in da sem otvoril svojo lastno novo trgovino pod imenom

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 14/II.

KONFEKCIJA
IZDELOVANJE IN PRODAJA

V svojem novem podjetju bom vodil vse v to stroko spadajoče predmete, ki bodo v vsakem odru strokovno izdelani, za kar jamči moja dol- goletna praksa in vsestransko poznavanje te stroke, tako da bodo p. n. odjemalci vedno in v vsem najtočnejše in najkvalitetnejše postreženi. Veleobčinstvu občinstvu se najvjudneje pri- poročam in beležim

s odl. spoštovanjem

DRAGO GORUP

Ravnateljstvo in uradništvo Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani javljata tužno vest o prerani smrti gospoda

Rudolfa Sarka

podravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo

ki je 26. t. m. v Brucku ob Muri nenadoma preminul.

Dragemu kolegu in visokočislannemu predstojniku ohranimo časten in trajen spomin!

Zemeljski ostanki se bodo prepeljali v Ljubljano, dan in čas pogreba z glavnega kolodvora se bosta naknadno objavila.

V Ljubljani, dne 28. februarja 1929.

398

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod